



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. V. Porphyrii locus e primo [...] emendatus & explicatus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

tæ inter alios inclytus esset, eidem mortuo, ut præstanti viro & heroi (qui mos fuit temporum illorum) *heroum*, hoc est Sacellum honoris causa positum fuisse putandum est. Sic & Diochætæ Pythagoreo heroum condi curasse Parmenidem refert *Laertius* in ejus vita: Εκοινώνησε δὲ καὶ Ἀμεινίχ καὶ Διοχαίτην τῶ Πυθαγορικῶ (ὡς ἔφη Σωλήων) ἀνδρὶ πένητι μὲν, καλῶ δὲ καὶ ἀγαθῶ· ὃ κὶ μᾶλλον ἠκολούθησε· κὶ ἀποθανόντι ὁ ἥρωον ἰδρύσατο. Sed & Socratis Heroum visitatum olim in Attica, non procul ab urbe, testatur *Marinus* in *vita Procli*.

Nec vero obstat quod *Plutarchus* in *Dione* tradit sepulchrum Dionysium magnificentissime in arce urbis, quæ a numero portarum πεντάφυλλο dicta est; & *Diodorus Siculus* in arcis portis, ubi aliorum principum sepulchra essent. Quidni enim & in eadem arce conditum Thymaridi heroum, corpusque ejus post obitum honoris causa positum credamus. Quid ni & Dionysium postea dicamus eodem heroo voluisse sepeliri, sive hunc ambitio impulit ob sanctitatem loci: sive (quod potius reor) metuens, ne quandoque sua ossa dissipari ab inimicis possent, sibi cavit loco.

CAPUT V.

Porphyrii locus e primo περὶ ἀποχῆς ἐμφύχων emendatus & explicatus.

LEgens eos libros multiplici & exquisita eruditione refertos, in eum locum incidi, ubi quorundam opinionem exagitat, qui minime a sapiente alienum putarent, vicibus modo ad ea quæ mente usurpantur converti, modo ad sensus, & corporis voluptates, atque ita utrique parti

parti satisfacere. Quam sane opinionem ut menti & virtutis constantiæ inimicam merito improbat. Nam & B. Hieronym. lib. 2. adversus Jovinianum a Porphyrio (opinor) mutuatus, mire consentanea contra hanc stultam persuasionem habet. *Quod si quis, inquit, existimat, & abundantia, ciborum potionumque se perfrui, & vacare posse sapientia, hoc est, & versari in deliciis, & deliciarum vitiiis non teneri, seipsum decipit.* Addit Porphyrius, e Barbaris multos ea re ad omne intemperantiæ genus prolapsos. Hæc sunt verba, ut in libris excusis atque ipsa Holstenii editione habentur: τὸ δὲ οἷός ἐστι κατὰ πλὴν αἰδοῦσι παλαιότατον ἀπὸ τῶν κρητῶν ἐνεργεῖν, πολλὰς καὶ τὰς βαρβάρων ἐξετραχίλισεν, οἱ ἐπὶ πάντων ἰδὲ ἠδονῆς ἀποζηλοῦν ἐκ καταφρονήσεως λέγοντες· καὶ τὴν δύνασθαι ἀπὸ τῶν ἄλλοις ἔντα τῇ ἀλογίᾳ κερῆσθαι, τοῦτοις ἐπιτρέπειν. Quæ verba sic Holstenius vertit: *Opinari vero, eum qui rebus quæ ad sensum pertinent, commovetur, posse etiam in intellectualibus versari, multos etiam ex barbaris precipites egit, qui omni voluptatum generi * arrogantiâ quadam se immiscuerunt, affirmantes, ei qui potest sensui indulgere, tamen eodem tempore etiam aliis vacare, hoc permissum esse.* Ita vir ille de literis philosophicis bene meritus: quem mendæ vel etiam lacunæ suspectum habuisse hunc locum astericus affixus indicat. Sed emendare, aut quæ defunt supplere non potuit. Sane hæc non coherent; ἐκ καταφρονήσεως λέγοντες, item in eodem contextu καὶ τὴν δύνασθαι &c. in accusativo singulari, tum rursus in plurali; τῆτοις ἐπιτρέπειν. Sed interest sententiam explicari, priusquam corruptis medicinam facimus.

Hujus caput explicare, quos heic Barbaros intelligat Porphyrius, qui scilicet arrogantiâ, ut vertit Holstenius, vel per contemptum omni se voluptatum generi immerferunt. Ego quid mihi conjecturæ in re obscura venit, libere proponam; an ad scopum attigerim nec ne, docti judicabunt. Ad Salomonem felicissimum Hebræorum, ut notum est, Regem pertinere hæc verba arbitror. Quem Porphyrius

Barbarum Græcorum more appellat, qui sic alias nationes barbarici appellatione fœdabant: maxime vero Hebræos. *Plato* quidem in *Cratylo* de etymo nominis πῦρ quod ignem significat; & aliis locis barbaros citans, *Hebræos* intelligit. Quo autem argumento *Salomonem* oblique hac censura perstrictum censeam, id vero explanare maxime ad rem pertinet. Nimirum *Porphyrus*, ut homo eruditissimus, *Christi* mysteriis initiatus, neque proinde *Hebræorum* sapientiæ imperitus, *Salomonis* verba legerat initio libri, qui *Ecclesiastes* inscribitur, ματαιότης ματαιότητων, εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής, ματαιότης ματαιότητων καὶ πάντα ματαιότης. hoc est: *Vanitas vanitatum, dixit concionator, vanitas vanitatum & omnia vanitas.*

Sed & idem in sermonis processu hunc locum viderat; ubi opes suas & magnificentiam prædicat, quibus se omnes mortales supergressum dicit: quæ postquam commemoravit, de sapientia & voluptatibus hunc in modum subjungit: Καί γε σοφία μου ἐσάθη μοι καὶ πᾶν ὃ ἤτησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, οὐκ ἀφείλον ἀπ' αὐτῶν. i. *Et quidem sapientia constitit mihi, vel (ut vulgata habet) perseveravit mecum & omne quod postulaverunt oculi mei, non abstuli ab eis.* Quæ loca inter se conferens *Porphyrus*, plane, id quod litera sonat, putavit *Salomonem* in ea esse hæresi, ut mentis contemplationi simul, & corporis voluptatibus vacare non alienum a proposito sapientis existimaret. Quam & *Cynicorum* quorundam sententiam fuisse constat, & meminit *Porphyrus*, sed & *Aristippi*, cum diceret Λαίδα ἔχω ἔκ ἔχομαι. Quod ergo *Salomon* præfatus, omnia esse vanitatem, omnia nihil ominis se habuisse dicit, ædificasse domos, hortos & pomaria disposuisse omnis generis arboribus; concervasse sibi aurum & argentum & substantias regum ac provinciarum, & cætera, quæ ad voluptates architectandas pertinent, supra omnes qui ante se fuerunt in *Jerusalem*, nihil negasse sensibus suis dicit, hoc summam

matim Porphyrius his verbis mihi videtur complexus: Οἱ ἐπὶ τὸ πᾶν εἶδ' ἑὴδονῆς προῆλθον, ἐκ κατὰφρονήσεως, Qui ad omne voluptatis genus ex contemptu profluxerunt, dicentes. &c. ubi quidem non exilis animum meum pungit suspicio; lacunam esse in textu post participium λέγοντες, amissis Salomonis verbis quæ citabat Porphyrius, his scilicet; ματαιότης ματαιότητων &c. cui si suspicioni locus datur, & id recipimus, non erit difficile locum hunc pristinae integritati sic restituere: Οἱ ἐπὶ τὸ πᾶν εἶδ' ἑὴδονῆς προῆλθον ἐκ κατὰφρονήσεως, λέγοντες· ματαιότης ματαιότητων, καὶ πάντα ματαιότης (vel brevius) πάντα εἶναι ματαῖα. καὶ τὸν σοφὸν δύνασθ' πρὸς ἄλλοις ὄντα τῇ ἀλογίᾳ χρῆσθ', καὶ τὸ το θεὸν ἐπιτρέπειν, i. qui ad omnem voluptatis speciem profluxerunt, per contemptum dicentes; omnia esse vana, posse sapientem in aliis occupatum, uti irrationalitate (cupiditatibus obsequi) neque deum vetare.

Non est porro, quod quisquam miretur Porphyrium his fuisse offensum, aut eum calumniæ accuset, adversus Regem sapientia divinitus præter cæteros mortales dotatum, cum ipse Hieronymus pene hæc, ut Epicuri decreto consentanea explodat, in commentario ad eum librum: Rursum (inquit) ne putaretur hæc dicens hominem ad luxuriam provocare, & in Epicuri dogma corruere, suspensionem hanc abstulit, inferens: & scito quoniam super omnibus his adducet te Deus in iudicium. Idem Hieronymus in fine libri ad hæc verba: Deum time & mandata ejus custodi, quæ in modum epilogi scripta sunt, hunc epilogum apponit: Ajunt Hebraei, cum inter cetera scripta Salomonis, quæ antiquata sunt, nec in memoria duraverunt, & hic liber oblitterandus videretur, eo quod vanas asserat Dei creaturas, & totum putaret esse pro nihilo, & cibum & potum & delicias transeuntes præferret omnibus: ex hoc uno capitulo (ultimo) meruisse auctoritatem, ut in divinorum voluminum numero poneretur, quo totam disputationem suam, & omnem catalogum suum hac quasi ἀνα-

κεφαλαίωσει, coarctaverit, dixerit finem sermonum suorum
 auditu esse promptissimum, nec aliquid in se habere difficile:
 ut scilicet Deum timeamus, & ejus praecepta faciamus.

CAPUT VI.

*Locus Plutarchi e libro, qui inscriptus est convivium
 septem sapientum, correctus & illustratus.*

Verba Plutarchi eo loco hæc sunt: Πάνυ μὲν
 οὖν (ἔφη ὁ Σόλων) μὴ καὶ τῶν Ἀιγυπτίων ἀκριτῶ-
 τεροι Φαιῶν μὲν, οἱ τὸν νεκρὸν ἀνατέμνοντες ἔδειξαν
 τῷ ἡλίῳ, εἴτ' αὐτῶ μὲν εἰς τὸν ποταμὸν κατέβα-
 λον. Ἐδὲ ἄλλε σώματ' ἤδη καθαρῶν γεγονότ'
 ἐπιμέλονται. id est ad verbum, Certe (inquit Solon) ne Æ-
 gyptiis improvidi magis videamur, qui postquam mortuum disse-
 cuerunt, Soli ostenderunt: deinde ipsa quidem in fluvium pro-
 jecerunt. Reliqui vero corporis jam puri curam habent. Non
 constat sententia: in dictione nihil, quod corruptum videri
 possit. Desunt igitur quædam in textu: sine dubio ad-
 verbium, ἐπειδὴ & vox σπλάγχνα, quæ fidenter restituo,
 sensu ita poscente, & sequenti pronomine αὐτὰ, quod ad
 σπλάγχνα refertur. Ita ergo legendum est: οἱ ἐπειδὴ τὸν
 νεκρὸν ἀνατέμνοντες, τὰ σπλάγχνα ἔδειξαν τῷ ἡλίῳ. qui post-
 quam cadavere dissecto viscera Soli ostenderunt. Veram esse
 hanc lectionem patebit conferenti hunc locum Plutarchi
 cum iis quæ Porphyrius in quarto περὶ ἀποχῆς, de hoc ipso
 more Ægyptiorum in exequiis tradit. Hunc autem subne-
 ctere haud gravabor, quia dignus cognitu, non ipsis auctoris
 verbis quæ multa sunt: sed Latinis: Ceterum illud neutiquam
 prætereundum est, quod cum nobiles jam defunctos condiant,
 privatim ventrem eximunt, & in arca reponunt deinde inter
 alia